

רפאלי (פדידה), רפאל

בן יצחק ופרחה. נולד בחודש אלול תרצ"ח (ספטמבר 1938) במקנס אשר מרוקו. רפאל היה רך בשנים כאשר נתייתם מאביו ולאחר-מכן עלתה המשפחה — אמו ושלוש אחיותיו של רפאל לארץ והוא עמהן; בן שמונה היה אז. האם עסקה באריגת שטיחים כדי לסייע לכלכלת המשפחה, כי בעלה השני לא השתכר די הצורך. הוא היה נוקשה באופיו ואיש דתי וכאשר לא הסכים שהילדים יהיו בבית אמר להעביר אותם למוסד. האם התעקשה ולא ויתרה על רצונה לגדל את ילדיה לידה — והם נפרדו. רפאל היה אז בכיתה ו' בבית-הספר היסודי. מפני היותו רגיש מטבעו לא יכול היה לראות את אמו כורעת תחת הסבל ומזמן לזמן היה מתחמק מבית-הספר ויוצא לעבוד. כאשר היה בכיתה ח' עבר ללימודי-ערב והיה עובד במשך היום. בהיות רפאל בן י"ד איתרע מזלו והוא נתייתם גם מאמו (היא נפצעה קשה ומתה בבית-החולים בשובה במשאית צבאית מצניחת-ראווה שאליה הוזמנה על-ידי החבר של אחות רפאל הבכירה). רפאל בן הי"ד חש עתה שהוא הגבר במשפחה ועליו היתה הנאגה לקיום בני המשפחה. רפאל עצמו יצא לאחד הקיבוצים ובאחד הימים התהפך עם הטרקטור שבו נהג. מרוב

בושה על מעשהו עזב את הקיבוץ ומצא מחסה בבית-אחותו שנישאה
בינתיים. מנהל בית-הספר היסודי שבו למד בקטנותו שמר על קשרי
ידידות עמו עד יומו האחרון והוא אשר הצליח לסדר את קבלתו לבית-
הספר הימי במכמורת. בבית-ספר זה למד שנתיים בקורס דו-שנתי
למכונאות ולאחר-מכן עבד במוסכים ובמסגריות שונות עד לגיוסו לצה"ל
בפברואר 1957. לאחר הטירונות הלך לחיל-הים, עבר את מבדקי-הקצונה
במשך הזמן — אך במקום ללכת לקורס-קצינים שינה את דעתו והתנדב
לחיל-הים, במגמה "לראות עולם"; כך הגיע אל המשחתת "יפו". בשנת
1958 הפליג ב"יפו" לחוף-לארץ ולאחר שנה התנדב לצוללות ונסע
לאנגליה לעשרה חדשים בערך. במשך כל תקופת שירותו המשיך ללמוד
נושאים שונים בכוחות עצמו וניגש לבחינות המתאימות. לאחר שובו
מאנגליה עבר לבסיס ההדרכה של חיל-הים והדריך בקורס של צוללנים.
כאן הועלה בדרגה לטמל ראשון. בתקופה זו הכיר את רעייתו לעתיד
שהיתה פקידה באותו בסיס. שנתיים לאחר הנישואין החליט ופאל
להשתחרר מן הצבא: הוא כעס על שלא איפשרו לו לצאת לקורס קצינים.
הוצעו לו תפקידים שהיה בהם משום פיתוי כשותף במפעלים קטנים.
אך התפקידים הללו לא מצאו חן בעיניו ובאחד הימים הביע את שאיפתו
לחזור לצבא — ואף על פי שרעייתו התנגדה לכך הוא התעקש ושב.
זמן מועט לאחר-מכן הציעו לו לנסוע לאנגליה. הוא קיבל את ההצעה
כי ראה בכך משום התקדמות ומקום לעלייה בדרגה. במאי 1965
נסע בלווית רעייתו לפורטסמות. הם גרו שם. בעשרת החדשים
הבאים התגוררו בעיר בצפון אנגליה, שבה עבד ולמד את מלאכת
השיפוץ של המכונות המיועדות ל"דקר". לאחר-מכן חזרו שוב
לפורטסמות. רעייתו נאלצה לחזור לארץ בגלל מחלת אמה אבל אחרי
מות האם שבה אל בעלה עם בנה הקטן (שנולד בשנת 1964). טמון
למועד ההפלגה של "דקר" היתה צפויה ללידה שנייה; הם החליטו אז
כי מוטב שהיא תלד בארץ ולא בארץ זרה. זו היתה פרידתה האחרונה
מבעלה — באוקטובר 1967. רפאל נשאר לבדו וגעגועיו היו עזים; נוסף
לכך היתה בלבו הדאגה לאשתו ולתוצאות הלידה. לעבודתו ב"דקר"
היה מסור מאד. הוא היה האחראי למכונות-המיתקנים של הצוללת,
מיתקני ויסות האויר והחמצן. באחד הימים הפליגה הצוללת "דקר"
לגמל-הבית וכאשר היתה בנתיבי-הים בין גיברלטר לחיפה, נותק הקשר
עמה ושוב לא נתחדש; זה היה ביום כ"ד בטבת תשכ"ח (25.1.1968).
הרבנות הצבאית הראשית קבעה כי תאריך-פטירתו של רפאל, בשעת
מילוי תפקידו יחד עם השאר, הוא כ"ט בטבת תשכ"ח (30.1.1968). הניח
אשה ושני ילדים. מאחר שרפאל נמנה עם חברי-הצוות הנעדרים הוצבה
לו מצבת-זכרון בתוך האנדרטה לזכר אנשי-"דקר" אשר בבית-הקברות
הצבאי שעל הר-הרצל בירושלים. מפקד-חיל-הים כתב במכתב תנחומי
לאשתו ולילדיו וציין אותו כ"אחד מבחירי צוללני 'דקר' שאבדה במעמקי
ים". הוא כתב עליו שהוא "היה מכונאי מעולה, צוללן מסור בלב ונפש
ואהוב על מפקדיו ופקודיו כאחד". כמה עמודים — ותמונתו בתוכם —
הוקדשו לרפאל בספרו של ערן שורר "ששה ימים ב'דקר'".